
Saksgang:

Styre	Møtedato
Styret Pasientreiser HF	18/09 2023

SAK NR 33-2023**Status årsbudsjett 2024****Forslag til vedtak:**

1. Styret tar status årsbudsjett 2024 til etterretning, og ber om at det endelige budsjettforslaget legges frem til behandling i styremøtet 14. desember 2023.

Skien, 11. september 2023

Rita Kilvær
Administrerende direktør

1 Hva saken gjelder

Eiers krav og retning gitt i oppdragsdokument, samt økonomisk langtidsplan for perioden 2024 til 2027, jf. styresak 13-2023, *ØLP 2024 til 2027*, ligger til grunn for foretakets innspill til budsjett 2024. Myndighetenes føringer for videreutvikling av foretaket er oppsummert i målbildet for Pasientreiser HF, jf. likelydende styresaker behandlet i de fire regionale helseforetakene, *Målbilde og strategisk utvikling for felleseide helseforetak*.

Denne saken konkretiserer hvordan foretaket vil innrette budsjett 2024 for å sikre leveranser og samtidig bidra til utvikling i samsvar med de mål, rammer og krav som er gitt av eier.

Eiers tilbakemelding på økonomisk langtidsplan er innarbeidet i budsjettforslaget:

Innspillet til økonomisk langtidsplan for 2024-2027 vil bli benyttet som grunnlag ved behandling av budsjettet for 2024. Det kan bli stilt krav til kostnadsbesparelser ut over det som inngår i foretakets egne innspill for 2024. Foretaket skal påvise forbedret produktivitet og effektivitet på samme måte som andre helseforetak. Generelt må de felleseide helseforetakene påregne at de økonomiske rammene som virksomheten skal prioriteres innenfor vil bli strammere i fremtiden. Foretaket skal budsjettere med et resultat om lag i balanse, og det skal redegjøre for planlagte drifts- og investeringsprosjekter i budsjettinnspillet hvert år. Budsjetttrammen både for drift og investering skal godkjennes av eierne årlig. Større investeringer og investeringer som krever et særskilt grunnlag for avgjørelse skal i tillegg fremmes for AD-møtet som egen sak og avgjøres av AD-møtet, uavhengig av beløp på investeringen.

- Det er budsjettert med et resultat i balanse for 2024.
- Budsjettet er noe over de godkjente rammene for ØLP 2024 og skyldes gjennomføring av behovs- og gevinstanalyse for en mulig felles planleggings- og optimaliseringsløsning, jf. sak 34-2023, *Oppdragsbeskrivelse behovs gevinstanalyse for et fremtidig optimeringsverktøy*, med vedlagt sak til AD-møtet.
- I budsjettinnspillet redegjøres det for de drifts- og investeringsporteføljer som er planlagt gjennomført for hvert av tjenesteområdene.
- Det er gjort en foreløpig økonomisk risikovurdering av budsjett 2024.

Det er tatt enkelte forbehold i utarbeidelsen av budsjettet:

- Volumet for 2023 er lagt til grunn for aktivitetsnivået for 2024.
- Det er ikke tatt høyde for kostnadskonsekvenser, spesielt knyttet til systemkostnader, i forbindelse med eventuelle regelendringer som følge av stortingsvedtak 615 og 616.
- Systemdrift er basert på innspill fra NHN juni 2023, men interne prisprosesser hos NHN er per dags dato ikke ferdigstilt.

2 Tjenesteutvikling per område

2.1 Reiser med rekvisisjon

Følgende to fokusområder videreføres i neste års budsjettinnspill:

1. Gjennomføre effektivitets- og kvalitetsfremmende tiltak innen reiser med rekvisisjon

Basert på målbildet for virksomhetsområdet er følgende effektiviserings- og kvalitetsfremmende tiltak prioritert:

1. Selvbetjeningsløsning (pågår)
2. Informasjon, tilgjengelighet og brukerstøtte (ikke startet)
3. Standardiserte serviceparametere (ferdigstilt)
4. Helhetlig pasientforløp (ikke startet)
5. Rekvisisjonsveileder og rekvisisjonspraksis (ferdigstilt/pågår)
6. Drosjemarkedet, anbud og avtaler (ferdigstilt)
7. Koordinering av offentlig betalt persontransport (pågår)
8. Felles retningslinjer for avviksmelding og nasjonalt system for saksbehandling og oppfølging (ferdigstilt/ikke startet)
9. Planleggings- og optimaliseringsløsning for pasientreiser – utrede behov, muligheter og begrensninger (ikke startet)

Styret og eier har besluttet igangsettelse og videre framdrift for tiltakene, jf. styresak 31-2018 og 39-2019 og AD-møtesak 100-2018 og 83-2019.

Første steg i videreutviklingen av selvbetjeningsløsningen (1) for reiser med rekvisisjon, å vise rekvirerte reiser, ble lansert på Helsenorge i 2019. Funksjonalitet for å avbestille og bekrefte «åpne» rekvisisjoner ble lansert nasjonalt i starten av 2021. Funksjonaliteten med mulighet for å endre rekvisisjoner ble lansert nasjonalt februar 2022 og neste fase hvor pasienten selv kan legge inn «behov/bestilling» skal pilotes i løpet av 2024. Når «behov/bestillings»-løsning er ferdigstilt er planen å starte neste utviklingssteg som vil gi pasient mulighet til å melde inn avvik og hendelser knyttet til gjennomføring av pasientreiser med rekvisisjon (høsten 2024). Utvikling av digital ledsager er planlagt 2025/26.

Arbeidet med standardisering av serviceparametere (3) som skal definere servicenivået og kvaliteten på pasientreisetjenesten, ble ferdigstilt i 2021. Pilot er gjennomført i 2022 og serviceparametere og den tilhørende serviceerklæringen til brukerne skal etter planen innføres i 2023.

Tiltaket knyttet til standardisering av rammeverk for anbud og avtaler (6) ble ferdigstilt i 2020 og Sykehusinnkjøp HF har etablert et forvaltningsteam som skal sikre kontinuerlig forbedring og utvikling av det nasjonale rammeverket.

Første fase i arbeidet med tiltaket knyttet til samhandling innenfor offentlig betalt persontransport (7) ble sluttført i 2020. I denne fasen er det gjennomført en konseptfase hvor

det har vært fokus på utredning av et overordnet businesscase samt vurdering av juridiske muligheter for samarbeid på tvers. Pilot for å verifisere gevinstene som ble identifisert i konseptfasen er utsatt inntil videre, blant annet som følge av at det ikke er et felles planleggings- og optimaliseringsverktøy for pasientreiser.

I tiltaket rekvirentveileder (5a) ble veilederen for rettigheter knyttet til rekvirerte reiser lansert i 2019. Ny rekvisisjonspraksis (5b) er utarbeidet gjennom 2021/22 og pilot skal gjennomføres i 2024. Nasjonal lansering er planlagt etter at pilot er gjennomført, evaluert og godkjent av styret i Pasientreiser HF og de administrerende direktørene i de regionale helseforetakene har gitt sin tilslutning.

Felles retningslinjer for avviksmelding (8) med felles definisjoner/kategorier ble implementert første halvdel 2022. Neste steg i utviklingsløpet er å gi pasient mulighet til å melde inn avvik og hendelser digitalt som en del av selvbetjeningsløsningen for reiser med rekvisisjon på Helsenorge (se utviklingsløpet for selvbetjeningsløsningen i teksten over).

Pasientreiser HF skal, i samarbeid med helseforetakene, gjennomføre en kartlegging av arbeidsprosesser innenfor reiser med rekvisisjon, herunder avdekke muligheter og begrensninger som kan danne grunnlag for dimensjonering av en mulig felles planleggings- og optimaliseringsløsning (9). Pasientreiser HF anbefaler at SINTEF bistår i gjennomføring av analysen sammen med utvalgte pasientreisekontor i helseforetakene.

Behovs- og gevinstanalysen planlegges gjennomført over 12 måneder (oppstart høsten 2023) til en total kostnad på 3,3 MNOK eks. MVA. Kostnadene for 2024 er estimert til 2,1 MNOK og var ikke inkludert i rammene for ØLP for 2024. I ØLP for 2024, jf. sak 13-2023, *ØLP 2024 til 2027*, er det beskrevet stor usikkerhet relatert til investering i ny planleggings- og optimaliseringsløsning og forespeilet at foretaket eventuelt vil søke spesifikt om lån for å gjennomføre et slikt oppdrag. I og med at oppdraget er å gjennomføre en behovs- og gevinstanalyse vil det være riktig å utvide driftsbudsjettet for å gjennomføre første steg i et eventuelt videre prosjektløp, jf. sak 34-2023, *Oppdragsbeskrivelse behovs- og gevinstanalyse for et fremtidig optimeringsverktøy, med vedlagt sak til AD-møtet*.

2. Kontinuerlig forbedre og videreutvikle eksisterende prosesser og systemer

Samtidig med de større utviklingsløpene som er nevnt over, jobber pasientreisekontorene og Pasientreiser HF kontinuerlig med å forbedre og videreutvikle arbeidsprosesser og systemer. Dette gjelder blant annet videreutvikling av allerede implementerte systemer, som løsningen for oppgjørskontroll (Ctrl) og styringsinformasjonsverktøyet Radar. I tillegg gis rekvirenter opplæring, transportører følges opp og de interne arbeidsprosessene forbedres.

Det henvises til risikovurderingen for nærmere detaljer for reiser med rekvisisjon.

2.2 Reiser uten rekvisisjon

For å oppnå målene om digital innsendelses- og automatiseringsgrad videreføres pågående prosesser innenfor tjenesteområdet. Foretaket har definert tre overordnede fokusområder som skal bidra til å realisere eiers forventninger til tjenesteområdet:

1. Legge til rette for økt grad av brukermedvirkning

Videreutvikling av eksisterende selvbetjeningsløsning fortsetter, samtidig som utviklingen i digital innsending skjer raskere enn tidligere antatt. Foretaket har derfor økt ambisjonsnivået for digital innsendelsesgrad i perioden. Brukerne deltar aktivt i utviklingsløpet hvor de legger frem behov og ønsker samtidig som de kvalitetssikrer løsningen gjennom testing av ny funksjonalitet.

2. Øke andel saker som behandles automatisk og effektivisere administrasjonen ytterligere

Ytterligere digitalisering av tjenesten og økt automatisering av arbeidsprosessene har høyt fokus i foretaket. Bruk av selvbetjeningsløsningen og automatisering av prosessene for reiser uten rekvisisjon følger ambisjonsnivået som er vedtatt i styringsindikatorene, jf. sak 50-2022 *Styringsindikatorer 2023*, frem til 2026.

3. Utrede konsekvenser og muligheter for at rettigheten utløses ved automatiserte tjenester

Foretaket har iverksatt et samarbeid med SINTEF for å analysere pasientenes reisemønstre til- og fra offentlig godkjente behandling.

Det henvises til risikovurderingen for nærmere detaljer om reiser uten rekvisisjon.

3 Bemannings- og kompetanseutvikling

Rett kompetanse

Pasientreiser HF er avhengig av å ha riktig kompetanse for å kunne levere fremtidsrettede tjenester med god kvalitet. Behov og rammer for kompetanse i foretaket defineres på kort, mellomlang og lang sikt med utgangspunkt i gjeldende målbilder og estimerte fremtidige oppgaver. Foretaket har en strategi for kompetanse og handlingsplan for oppfølging av denne.

Tabellen viser gjennomsnittlig budsjetterte antall årsverk i årene fra 2023 til 2027 for hele foretaket. Samlet i perioden er det lagt til grunn en reduksjon på to årsverk. Digitaliseringsgrad, automatiseringsgrad og volumutvikling er de viktigste driverne for ressursbehov frem til 2027. Bemanningseffekten av økt digitaliseringsgrad og automatiseringsgrad er estimert å flate ut etter 2024. Hovedpotensialet for digitalisering og automatisering er estimert å være tatt ut på henholdsvis 90% digital innsendelse og 75% automatisk saksbehandling. Dette er i henhold til forventet utvikling av styringsindikatorene som er beskrevet i sak 50-2022, *Styringsindikatorer 2023*.

Estimert bemanningsbehov for 2024 er 122 årsverk og i tråd med tidligere beregninger for ØLP.

Bemanningsutvikling Pasientreiser HF	B2023	B2024	ØLP2025	ØLP2026	ØLP2027
Årsverk - Skien	83	83	83	84	84
Årsverk - avdelingskontor	39	39	37	36	36
Årsverk totalt	122	122	120	120	120
Reduksjon årsverk	-3	0	-2	0	0

4 Resultat- og balansebudsjett for 2024

Ifølge oppdragsdokumentet for 2023 skal det videre utviklingsløpet for pasientreiseområdet planlegges innenfor rammene som fastsettes i økonomisk langtidsplan. Budsjettinnspillet for 2024 er basert på dette grunnlaget, men økt med 2 MNOK for å gjennomføre en behovs- og gevinstanalyse for en mulig felles planleggings- og optimaliseringsløsning. Alle tall er 2023-tall uten indeksregulering.

Resultatbudsjett

Resultat									
Tall i 1000 NOK	F 2022	B 2023	E 2023	ØLP 2024	B2024	Δ B2024 vs ØLP2024		Δ B2024 vs E2023	
Tilskudd fra RHF	185 640	194 124	194 124	189 668	191 768	2 100	1 %	-2 356	-1 %
Andre inntekter	3					-	0 %	-	0 %
Sum driftsinntekter	185 643	194 124	194 124	189 668	191 768	2 100	1 %	-2 356	-1 %
Varekostnad/-forbruk	1 685	1 564	2 994	1 500	1 500	-	0 %	-1 494	-50 %
Lønnskostnad	87 059	93 643	95 510	93 650	95 843	2 193	2 %	333	0 %
Ordinære avskrivninger	28 568	19 400	17 711	20 600	22 031	1 431	7 %	4 320	24 %
Nedskrivning	-					-	0 %	-	0 %
Andre driftskostnader	20 574	28 858	29 509	23 200	29 016	5 816	25 %	-493	-2 %
- herav husleie, renhold mm	9 304	9 942	9 542	9 532	9 532	-	0 %	-10	0 %
- herav energikostnader	906	948	948	948	948	-	0 %	-	0 %
- herav konsulenter, eksterne tjenester	4 172	8 026	8 109	1 143	7 070	5 927	519 %	-1 039	-13 %
- herav møte- og reisekostnader	1 477	2 040	1 323	1 988	1 988	-	0 %	665	50 %
- herav øvrige driftskostnader	4 715	7 902	9 587	9 589	9 478	-111	-1 %	-109	-1 %
D/F av nasjonal teknologi	49 853	51 409	50 792	51 468	47 028	-4 440	-9 %	-3 764	-7 %
Sum driftskostnader	187 739	194 874	196 516	190 418	195 418	5 000	3 %	-1 098	-1 %
Driftsresultat	-2 096	-750	-2 392	-750	-3 650	-2 900	387 %	-1 258	53 %
Finansinntekt (+)	2 206	750	2 392	750	3 650	2 900	387 %	1 258	53 %
Finanskostnad (-)	-110	-		-		-	0 %	-	0 %
Sum finansposter	2 096	750	2 392	750	3 650	2 900	387 %	1 258	53 %
Resultat	-	-	-	-	-	-	0 %	-	0 %

- Tilskudd fra RHF er budsjettert med en økning på 2,1 millioner kroner sammenliknet med ØLP 2024. Dette som følge av søknad om midler for behovs- og gevinstanalyse for planleggings- og optimeringsverktøy, jf. styresak 34-2023.
- Lønnskostnadene vil øke med 2,2 millioner kroner sammenliknet med ØLP 2024. Dette kommer i hovedsak som følge av at årets lønnsoppgjør ble dyrere enn det som var lagt til grunn i ØLP for 2024.
- Andre driftskostnader er høyere enn ØLP for 2024, noe som i all hovedsak følger av kostnader til konsulenter og eksterne tjenester, relatert til analyser på blant annet behovs- og gevinstanalyse, samt nullpunktsanalyse og ferdigstilling av ny rekvisisjonspraksis.
- Drift og forvaltning av nasjonal teknologi reduseres med 4,4 millioner kroner sammenliknet med ØLP for 2024. Dette skyldes tidligere avvikling av PRIMO-plattformen enn det som er lagt til grunn i ØLP, med dertil hørende reduksjon i lisenskostnader samt vedlikeholdskostnader.

Kontantstrøm og investeringer

Kontantstrøm									
Tall i 1000 NOK	F 2022	B 2023	E 2023	ØLP 2024	B2024	Δ B2024 vs ØLP2024	Δ B2024 vs E2023		
Resultat	-	-	-	-	-	-	0 %	-	0 %
Avskrivninger og nedskrivninger	28 568	19 400	17 711	20 600	22 031	1 431	7 %	4 320	24 %
Tap/gevinst ved salg anleggsmidler						-	0 %	-	0 %
Endring arbeidskapital	25 708					-	0 %	-	0 %
Forskjell kostnadsf pensjon og inn/utbet	323					-	0 %	-	0 %
Kontantstrøm fra drift	54 599	19 400	17 711	20 600	22 031	1 431	7 %	4 320	24 %
Investering i bygg						-	0 %	-	0 %
Investering i IKT	-25 972	-18 900	-18 900	-20 100	-21 531	-1 431	7 %	-2 631	14 %
Investering i maskiner, utstyr, etc	-11	-500	-500	-500	-500	-	0 %	-	0 %
Salg av anleggsmidler						-	0 %	-	0 %
Investering i finansielle anleggsmidler						-	0 %	-	0 %
Kontantstrøm fra investeringer	-25 983	-19 400	-19 400	-20 600	-22 031	-1 431	7 %	-2 631	14 %
Langsiktige låneopptak						-	0 %	-	0 %
Avdragsbetaling	-11 883					-	0 %	-	0 %
Endring øvrige langsiktige forpliktelser						-	0 %	-	0 %
Øvrige finansieringsposter						-	0 %	-	0 %
Kontantstrøm fra finansiering	-11 883	-	-	-	-	-	0 %	-	0 %
Total endring kontantstrøm	16 732	-	-1 689	-	-				
IB likviditetsbeholdning pr 01.01	96 018	112 750	112 750	111 061	111 061				
UB likviditetsbeholdning pr 31.12	112 750	112 750	111 061	111 061	111 061				

Kontantstrøm fra driften er budsjettert med 22 millioner kroner i 2024. Sum investeringer er budsjettert med samme beløp.

Investering	B2024
Løsninger til sluttbruker (helsenorge.no)	5 330 868
Fagsystemer reiser med rekvisisjon (Nissy, CTRL)	8 072 478
Fagsystemer reiser uten rekvisisjon (PRO)	5 997 226
Fellesløsninger/støttesystemer (Atom, Radar,++)	2 630 428
Sum investeringer innenfor planlagt investeringsramme	22 031 000

Investeringsrammen (avskrivninger – avdrag på gjeld) til Pasientreiser HF vil kunne dekke behovet for oppgradering av eksisterende teknologi. Det presiseres for øvrig at tallene er inklusive merverdiavgift i henhold til «Regnskapshåndbok for regionale helseforetak».

Investeringer i nye tiltak/teknologi som kan være aktuelt å starte i 2024, men som ikke er en del av investeringsrammen over, er følgende:

- Oppstart ny planleggings- og optimaliseringsløsning – avhengig av behovs- og gevinstanalyse som gjennomføres 2023/24
- For å følge opp anmodningsvedtak 615 og 616 fra Stortinget er det varslet at endringer i pasientreiseforskriften kommer på høring. Omfanget av endringene og tidspunkt for innføring er ukjent. Innføring av mulige regelverksendringer vil utløse behov for endringer i saksbehandlingssystemene.
- Utvikling nytt nasjonalt avvikssystem

Hvis, og eventuelt når behov og mulige gevinster er ytterligere kartlagt, vil foretaket fremme sak til styret og eventuelt søke spesifikt om lån for disse utviklingsområdene.

5 Foreløpig risikovurdering

Det er ingen vesentlige endringer i risikovurderingen fra styresak 18-2022, *ØLP 2023 til 2026*. Hovedkonklusjonen er at det er lagt opp til et realistisk utviklingsløp. Formuesforvaltningen vurderes som betryggende og risikoen i perioden er akseptabel. Noen områder bør likevel ha spesiell oppmerksomhet:

Reiser uten rekvisisjon

Risikoen for tjenesteområdet reiser uten rekvisisjon vurderes som moderat.

- Regelverkets kompleksitet og tilgangen på data med nødvendig kvalitet og oppdateringshastighet gir risiko for et redusert potensial og/ eller utviklingstakt for automatisering.
- Andel saker som sendes inn elektronisk forventes å øke marginalt i planperioden. Digital andel er på et høyt nivå. For å opprettholde denne vil det fremdeles være behov for ytterligere forenkling og forbedring av elektronisk søknadsprosess.
- Risiko for redusert gevinstrealisering ved eventuelle endringer av dagens regelverk som en konsekvens av arbeidet med anmodningsvedtakene 615 og 616.

Reiser med rekvisisjon

Risikoen for reiser med rekvisisjon vurderes som moderat mot høy.

- Det er høy utviklingstakt med flere parallelle tiltak i planperioden.
- Innføring av ny rekvisisjonspraksis som vil finne sted i løpet av 2024, vil redusere belastningen hos behandler, men vil kunne medføre risiko for økte arbeidsoppgaver og telefonhenvendelser for pasientreisekontorene ved helseforetakene i en overgangsperiode.
- Risiko for redusert gevinstrealisering ved at aktørene ikke henter ut gevinster ettersom tiltak i henhold til målbildet implementeres.
- Pasientreiseområdets evne og ønske om å standardisere prosessene for å kunne digitalisere og automatisere tjenestene.

6 Framdrift

- 15.09.2023: Forslag til årsbudsjett 2024 sendes eier
- 23.10.2023: Forslag til årsbudsjett 2024 behandles i oppfølgingsmøte mellom RHF og HF
- 3.11.2023: Eier gir foreløpig tilbakemelding på budsjettinnspill
- 20.11.2023: AD-møte behandler budsjettinnspill
- 14.12.2023: Oppdatert budsjett 2024 behandles i styremøte i Pasientreiser HF
- 8.12.2023: Endelig tilbakemelding fra eier

7 Administrerende direktørs anbefalinger

De overordnede føringene fra eier er lagt til grunn for konkretiseringen av mål, prioriteringer av tiltak og budsjettinnspillet for 2024.

Administrerende direktørs vurdering er at det er lagt opp til et realistisk utviklingsløp for å oppnå de resultatene som eier og styret forventer. De planer som er lagt for å oppnå resultatene vurderes å kunne gjennomføres på en betryggende måte, og den samlede risikoen i perioden vurderes som akseptabel.

Frist for innsendelse av budsjettinnspill til eier er 15. september 2023. Eventuelle endringer som følge av behandling i styremøtet 18. september ettersendes til eier. Det vises for øvrig til videre framdrift omtalt i saken. Administrerende direktør ber om at styret tar saken om status årsbudsjett 2024 til etterretning.